

2779
10

ОБИ ИНВОИТАР бр.
ГОД.

~~2029~~

10

~~1109~~

Поштарина плаћена.

Год. XVIII

НОВИ САД 15. X. 1938.

Број 10

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XVIII

1938

ВЛАСНИК И УРЕДНК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 200 Патријаршијски прирез. — 201 Претпоставка гледе издржавања родитеља. — 202 Одрицање од наследства. — 203 Отштета. — 204. Нападање даровног уговора. Израчунавање нужног дела. — 205 Бракоразв. парница (§ 77). 206 Вредност зграде. — 207 Напуштање мужа (§ 77). — 208. Оцена стручњачког мишљења. Вредност дарованих ствари. — 209 Поновна дражба. — 210 Укидање заједнице и неукњиже-но плодуживање. — 211 Менични приговор. — 212 Одређење укњижења од румунских власти. — 213 Отштета због смрти. — 214 Речна Пловидба. — 215 Берзански судови. — 216 Одговорност за пљачку. — 217 Правни лек управитеља поравнања у предмету његове награде. — 218 Уговор малолетника. Неоснована ревизија. Начин измене грунт. стања. Вла-сник некретнине и његова права. Измакла корист. — 219 Ме-нична ствар. — 220 Берива општ. писара. — 221. Уписи у земљ. књигу. — 222 Застара код бракоразв. парница. Проту-тужба. — 223 Обавеза деде на издржавање унука. Надлежност. 224 Извршење по служб. дужности. — 225 Бракоразв. тужба.

ШТАМПАРИЈА ДУШАНА ЧАМПРАГА И ДРУГА НОВИ САД

ЗБИРКА

грађанско-правних начелних одлука

IV НАСЛЕДНО ПРАВО

(Наставак).

248

Ако тестватор не разуме језик на коме је истављена исправа, од сведока бар двојица морају познавати језик исправе. Ваљан је писмени тестаменат и ако тестватор не разуме језик исправе, ако му је садржину тестамената, један од сведока који зна читати и писати, протумачио језиком који разумеју тестватор и остали сведоци.

Постојање овога захтева не мора бити видљиво из тестамената, него се може доказивати исказом тестаментарних сведока. У оваком случају употреба тумача није захтев за ваљаност. (Н. О. 27-X-1910 број 3089)

249.

Та околност, што текст клаузуле на тестаменту, прописане у §-у 5 зак. чл. XVI: 1876 није писао један од сведока, не чини тестаменат неважним; јер је несумњиво из §-а 4 у вези са §-ом 5, да сем потписа имена сведока који зна писати и читати, као захтев за ваљаност није прописано, да клаузулу пише један од сведока. (Н. О. 10-XI-1910 бр. 3968/910).

250.

Одредбе из §-а 6 зак. чл. XVI: 1876 имају се применити и онда, ако тестватор који иначе зна писати и читати, не разуме језик исправе. (Н. О. 11-IX-1901 број 7698).

251.

Потврда тога, да је тестаменат протумачен језиком који разуме тестватор, није битан захтев тестамената, и може се накнадити исказима тестаментарних сведока. (Н. О. 11-IX-1901 број 127.)

Ушб. д. ср / 245

Збирка одлука виших судова XVIII

289

стање у призивном поступку није изменило. Према томе је призивни суд могао примити чињеничко стање, устављено по првостепеном суду, ако је сматрао, да је првостепени суд исто утврдио без повреде правних прописа.

Тужитељ напада пресуду и због повреде материјалних правних прописа. Наводи, да је у првобитној тужби тражио развод брака на основу тачке а) §-а 77 Закона о брачном праву, зато што се тужена није одазвала судском позиву и брачну заједницу није успоставила, али је на расправи одржаној 22 октобра 1929 године проширио своју тужбу и на тачку а) §-а 80 Закона о брачном праву, јер га је — вели — тужена у својој одбрани у овој парници клеветала наводећи, да ју је тукао, да је имао одношаја са Р. К, да су код потоње нађене не само гаће и кошуља тужитељева, него и кошуља тужене и да је са тим стварима био код познате тровачице Б. А. Из тога тужитељ изводи право да тражи развод брака не само на основу тачке а) §-а 77 него поред тога и на тачки а) §-а 80 Закона о брачном праву. У овом случају не може се применити судска пракса, да се ова два узрока за развод брака не могу један поред другог употребити, али када је тужитељ за оне узроке, због којих тражи развод брака на основу тачке а) §-а 80 Закона о брачном праву сазнао тек после предаје молбе за успоставу брачне заједнице, или су тек доцније настали, не могу се и ови узроци сматрати опроштенима предајом молбе за успоставу брачне заједнице.

Требало је и овај део ревизионе молбе тужитељеве као неоснован одбити. Суд је правилно установио, да тужитељев позив за успоставу брачне заједнице није био озбиљан, те је тужитеља са тужбом, да се брак на основу § 77 т. а) разведе — са разлогом одбио.

Но требало је одбити и онај део ревизионе молбе, да се брак разведе на основу т. а) §-а 80 Закона о брачном праву. Истина да је тужитељ проширио своју тужбу, те тражио развод брака и на т. а) §-а 80 истог закона,

али за то није навео никакве нове разлоге, те је суд мо-
рао сматрати, да то тражи из истих разлога, наведених
у тужби, као разлог за развод по §-у 77 т а). Нове ра-
злоге навео је тужитељ тек у призивном поступку, а те
као задоцњене суд није могао узети у обзир.

Нови Сад, 26 јуна 1933 године.

*

Ad II види: Др. Ника Игњатовић: Судска пракса из области
брачног права и поступка у брачним парницама, стр. 13.

200.

*Нове зграде су ослобођене свих самоуправних по-
реза и приреза, па и патријаршијског приреза.*

(Управни суд у Београду, 35499-938).

Управни суд у Београду, ништи решење Београд-
ске Финансијске Дирекције број 5713-V од 10-II 1937 год.
с тим, да финансијска власт у смислу изнетих примедба
даље по закону поступи.

Пресуду у препису доставити парничарима, с тим,
да противу исте има места жалби Државном Савету у
року од 15 дана по пријему, а преко овога суда непо-
средно или преко поште на рецепис.

Разлог суда: Поднетом тужбом број 21785 од 2-VI
1937 године, тужилац Д. А. молио је суд да поништи
као неправилно и закону противно решење Финансијске
Дирекције број 5713 V од 10 фебруара 1937 године.

По разматрању акта овога спора, суд је нашао, да
је нападнуто решење Финансијске Дирекције неправилно
са ових разлога:

По чл. 37 Закона о непосредним порезима нове
зграде су ослобођене плаћања свих самоуправних по-
реза и приреза. Несумњиво да је патријаршијски прирез
једна самоуправна дажбина, јер се прибира у корист јед-
ног самоуправног тела, као што је то српска православна
црква. Ово јасно произлази у чл. 1 Закона о српској
православној цркви, по коме је пропису српска православна
црква аутокефална са достојанством патријаршије.

Па како је према изложеном у питању самоуправни
прирез каквог су приреза по наведеном пропису чл. 37
Закона о неп пр. нове зграде ослобођене, то у овом слу-
чају таквом прирезу по закону није било места.

Са ових разлога оспорено решење као противно за-
кону, поништено је на основу чл. 34 у в. чл. 27 Закона
о државном савету и управним судовима, пошто се тужи-
лац одрекао јавног рочишта.

Пресуђено у III одељењу Управног суда у Београду,
3 јануара 1938 године Др. 35499.

*

Види одлуку Државног Савета књ. XVI сл. 7.

201.

*Када родитељи, који живе у брачној заједници, по-
клоне своје имање деци уз обавезу ових на њихово издр-
жавање, правна је претпоставка, да се то издржавање
односи на оба родитеља, без обзира на то, што је једно
дете добило део само из очевог иметка, а друго из ма-
териног иметка* (Кс. у Н. Саду, Г. 240--1928.)

202.

*Кад родитељи за живота поделе иметак својој деци
тако, да свако дете добија у посед свој део, док право
власништва и надаље остаје на имену родитеља, и деца
пристану на оваку поделу, онда је воља странака била
та, да после смрти родитеља свако дете постане вла-
сник онога дела, које је већ претходно припало на ужи-
вање том детету, дакле, да се у оваком споразуму
стварно налази и одрицање сваког детета од наследства
онога дела заоставштине, који је део примило друго дете.*
(Кс. у Н. Саду, Г. 471-1928.)

203.

*Тужени као чланови комисије за реквизицију жи-
та, нису извршили налог среског начелника, да од рекви-*

риране количине тужитељу врате извесну количину жита, него су целу количину реквирираног жита издали онима, у интересу којих је била одређена реквирација. Према томе одговорни су за отшету, пошто су починили неправилност, за коју нису имали налог.

(Кс. у Новом Саду, Г. 502-1928).

204.

I. Даровни уговор, који је пред првим судом нападнут само са формалне стране, не може се у истој парници пред призивним судом напасти због материјалне незаљаности. — II. Деца која се нису одрекла наследства у корист својих сестара, имају се узети у обзир при израчунавању нужног дела.

(Кс. у Новом Саду, Г. 547-1928.)

205.

Не може се развести брак на основу §-а 77 Зак. о брачном праву, ако је странка, позвана судским путем на успоставу брачне заједнице, покушала да успостави брачну заједницу, али то није могла учинити, јер без своје кривице није успела да пронађе свога брачног друга.

(Кс. у Новом Саду, Г. 211-1929.)

206.

Када је тестаментом одређено да санаследник може све дошле да заједнички употребљава салашке зграде, док му се не исплати половина вредности тих зграда, онда се под вредношћу има разумети она вредност упитних зграда, коју буду имале приликом исплате те половине.

(Кс. у Новом Саду, Г. 543-1928).

207.

Околност, да се муж не стара о издржавању своје

жене, није оправдања тиме, што је жена напустила свога мужа, ако је ово напуштање проузроковао муж.

(Кс. у Н. Саду, Г. 647-1928).

208.

I. Суд није везан за мишлење стручњака и ствара своје убеђење брижљивим испитивањем целе садржине доказног материјала. — II. Вредност дарованих ствари има се установити у времену даровања, а не у времену смрти оставитеља

(Кс. у Н. Саду, Г. 427-1928).

209.

Ако дражбени купац не удовољи у целости дражбеним условима, односно не уплати целу куповну цену, наследници (универзални) извршеника могу тражити само поновну држбу на трошак и опасност ранијег дражбеног купца.

(Кс. у Н. Саду, Г. 865-1928).

Касациони суд Б. одељење одбија ревизиону молбу тужитељеву и осуђује га да туженоме на руке правозаступника му плати у име ревизионих трошкова у року од 15 дана под претњом принудног извршења 850 дин.

Разлози: У смислу 534 §-а Грпп-а ревизиони суд пресуду призивног суда надпрегледа на основу стања ствари уставовљеног у тој пресуди.

Ово се стање ствари у смислу 3 зач. цитираног §-а може напасти само на начин прописани у том зачелу.

Таково нападање стања ствари — као што је то учињено у ревизионој молби тужиоцевој — да није туженом успело доказати; да ничим није доказано, да је нападнута пресуда погрешно установила стање ствари из исказа јединог сведока — не одговара прописима 534 §-а Грпп-а, те се оно не може узати у обзир, тим мање јер нема таковог правног правила да се која чињеница не би могла установити на основу исказа и једног сведока.

По, од стране позивног суда, на основу прикључених решења надлежне грун. власти установљеном и по горе изложеноме и за овај Касациони Суд меродавном стању ствари, спорне некретнине чији посед тужиоци и траже од туженога, сачињавале су власништво пок. М. Р. од кога су ту некретнину наследили тужилац у грун. као мл. означени М. Ђ. и овога браћа и сестре као зак. наследници. Установљено је и то да је упитна некретнина (са осталим некретнинама истог власника) правомерно продата на принудној судској лицитацији, да је исту купила сентомашка штедионица, која је власништво и посед пренела на туженога.

Установљено је, даље, и то, да се утужена некретнина зато није преписала на лицитационог купца и односно његовог последника, јер један незнатан део куповнине (10 круна) и један део трошкова (331 кр. 76 фил.) није уплаћен и да је после смрти овршеника упитна некретнина преписала на наследнике његове, међу њима и тужитеља грун. решењем број 3675 од 5 маја 1934 године.

Према изложеном стању ствари тужилац и грун. сувласници, као универзални наследници овршеника немају више права на утужену некретнину него што би имао права на исту сам овршеник, док туженом припадају иста права која би припадала његовом правном претходнику, лицитационом купцу.

У смислу 180 §-а извршног закона лицитациони купац властан је — после правомерноности дражбе — узети купљену некретнину у посед и — чак тражити да се судским путем по потреби и брахијално уведе у посед.

По установљеном стању ствари тужени преко дражбеног купца фактично се налази у поседу спорне некретнине. По 185 §-у извршног закона ако купац не одговори тачно у целости дражбеним условима, у овом случају ако не уплати целу куповнину и припатке, свака од заинтересованих странака може тражити нову лицитацију на трошак и опасност ранијег купца.

Ово право припадало је и овршенику и следствено оно припада и тужиоцу и његовим сувласницима.

Да се ма која заинтересована странка послужила тим правом, није установљено у пресуди позивног суда, и то ни сам тужилац не тврди.

Тужиоцу дакле, не припада право на посед према дражбеном купцу, односно његовом последнику — садашњем туженику, — него само право из 185 §-а изврш. закона, јер није установљено да је против дражб. купца одређена и одржана нова дражба и да је против овршеника међувремено обустављен сваки извршни поступак са разлога да су сви веровници потпуно намирени, или да су од даљег поступка правомерно одустали. Према томе туженоме припада јаче право на посед спорне некретнине, него тужиоцу, те је позивни суд, сходно материјалном праву одбио тужбу.

Како је ревизиона молба неоснована то је исту вала одбити и молитеља ревизије у смислу 425, 508 и 543 §§-а Грп-а на снашање и ревиз. трошкова осудити. Нови Сад, 28 марта 1929 године.

210.

Право плодоуживања на некретнину, сметња је, да се одреди укидање имовне заједнице на ту некретнину, и онда, ако то право, омашком није груншовно осигурано.

(Кс. у Новом Саду, Рев II. 565-936)

Касациони суд у Новом Саду, услед ревизије тужене мал. Ц. С. укида пресуду позивног суда, као првостепеног суда, и упућује првостепени суд на даљи поступак и доношења нове одлуке.

Образложење: Ревизију је поднела оптужена II реда малодобна Ц. С.

У својој ревизији тужена II реда се жали што нису саслушани сведоци С. М. и Б. Б. из II у доказ околности да се у II. услед тешких економских прилика нове

зграде не подижу и не продају, услед чега да је промет са некретнинама јако различит од прометних прилика у осталим покрајинама.

Жале се, надаље, што нису прибављени од петровградског среског суда списи број I. б) О 808-1933 у доказ да постоји у корист Ц. Д. право на доживотно плодуживање 1/5 дела заједничке куће те да су тужитељи за ту околност знали.

Тврди, да је то право сада већ фактично и укњижено.

Жали се, надаље, што је позивни суд ћутећи прешао преко тога да су тужитељи требали најпре у смислу §-а 204—205 извршног закона затражити прописном молбом потписаном по свим интересантима, одређење добровољне дражбе, што, да су тужитељи пропустили услед чега да је ова парница погрешно покренута.

Сматра, да је услед тога, што нису прибављени цитирани оставински списи, основана ревизија у смислу § 597 т. 2 грпп.

Надаље сматра да се пресуда оснива на погрешној правној оцени ствари када је установљено, да тужени II реда није била овлаштена ставити приговор, да се уд. Ц. Д. имала умешати у парницу, те да је то основ ревизије из § 597 т. 4 грпп, јер јој је ствар погрешно правно оцењена.

Предлаже, да се позивна пресуда укине и ствар врати првостепеном суду на поновно расправљање.

У другом реду предлаже да се тужитељи с тужбом одбију и пресуде на снашање свих парничних трошкова.

Тужиоци побијају у одговору на ревизију ревизијске разлоге тврдећи да је цена некретнина у П. скочила за 20—30%, према чему да економске прилике нису такве да би лоше утицале на дражбену цену.

Поричу, да би признавали уд. Ц. Д. право удовичког плодужитка.

Напокон тврде, да се II реда тужена сада већ уда-ла, те да нема места да је заступа мати.

По сталној пак пракси сувласник се не може користити правом на укидање сувласништва на штету другог сувласника или на штету лица, овлаштеног на вршење права плодуживања, које лице иначе мора учествовати у парници.

Нема сумње да би укидање имовне заједнице путем јавне дражбе евидентно штетно било на право плодуживања јер интерес односног дела куповне цене не би заменио у природи уживано право плодуживања односно становања, чему би правна последица према горњем правилу била та, да је начин укидања означен у тужби неподобан односно да је укидање тражено у невреме.

Како пак доњи судови нису установили, да ли уд. Ц. Д. заиста припада право плодуживања; да ли је то право на оставинској расправи признато, односно, да ли тужени знају за то право, што се има установити из оставинских списа који се имају набавити; да ли се Ц. Д. заиста користи тим правом; даље да ли је укњижење тога права омашком или кривицом јавног бележника изостало; и најзад, да ли је то право касније и када укњижено на спорну некретнину, то је ваљало по § 684 грпп. јер предлеже ревизијски разлози из § 597 број 2 и 4 грпп. укинути и ствар вратити првостепеном суду на даљи поступак.

Јер, у колико заиста постоји право плодуживања на спорну некретнину, оно је сметња за укидање заједнице по пракси овог ревизионог суда (Збирка 1931 сл. 123) пак и онда, ако то право са знањем противне странке, до душе омашком није грунтовно осигурано.

Трошкови ревизионог поступка оставиће се по § 153 грпп. за нову одлуку о самој ствари.

Нови Сад, 25 маја 1938 године.

* * *

Види: сл. 180 заједно са белешкама, нарочито књ. XIII 123.

211.

Приговор, заснован на личном односу са ранијим имаоцем менице, не може се истаћи према каснијим имаоцу менице, ако тек преношење менице на каснијег имаоца менице не произлази из споразума заснованог на лукавству

(Кс. у Н. Саду, Г. 310-1933).

Касациони суд у Новом Саду, ревизиону молбу тужене странке одбија и осуђује исту странку, да у року од 15 дана под претњом принудног извршења исплати тужитељу на руке његова адвоката Дин 2200.— на име ревизионог трошка.

Разлози: Жалба тужене странке није основана.

Није спорно међу странкама, да је обе приложене менице тужени потписао као акцептант;

да је на обе менице као ремитент означен Др. П. А. и да је Др. П. А. меницу путем индосамента пренео на Др. И. Д. тужитеља.

По §-у 16 Меничног закона, лица против којих је подигнута менична тужба, немогу наспрам имаоца менице истаћи приговоре, који имају основа у његовим личним односима са трасантом или са којим ранијим имаоцем менице, осим ако пренашање није произашло из споразума заснованог на лукавству.

Како се приговор, који тужени истиче, заснива на личном односу са ранијим имаоцем менице, то се тај приговор не може истаћи спрам тужитеља као садашњег имаоца менице, јер у пресуди позивнога суда нема података, из којих би се могао извести тај правни закључак, да преношење менице од стране ремитента на садашњег имаоца менице, произлази из споразума заснованог на лукавству; јер је позивни суд установио, да је тужитељ додуше знао за исплату своте од Дин. 48 000, али је у исти мах установио и то, да та свота није плаћена на куповну цену, него на аренду.

Из овог разлога је ваљало ревизиону молбу као неосновану одбити и туженика у смислу §-а 543, 508 и 425 Грпп. осудити на сношења ревизионих трошкова.

Нови Сад, 31 децембра 1936 године.

212.

Румунске земљ. књижне власти, после прицојења некретнина, на које су укњижена заложна права, нашој државној територији, већ нису биле власне, да услед замолбе заинтересованих лица спроводе грун. уписе на те некретнине.

(Кс. у Н. Саду, Г. 517-933).

Касациони суд ревизиону молбу тужене одбија и осуђује ју да тужитељици, у року од 15 дана под претњом оврхе, плати 3266 динара ревизионих трошкова.

Разлози: Тужитељица као правна следница опште Кредитне банке д. д. у С, навела је у тужби, да је Општа кредитна банка током 1927 године стекла заложно право на некретнине свога дужника Л. Ф. до своте од 175.720 динара с прип., но да је Темишварска Централна швапска банка, тужена, код Среског суда као земљишно-књижне власти у Н. К. тражила, да ово грунтовно стање исправи у том смислу, да се њеним заложним правима до своте од 175.970 и 43 513 леја призна првенствени ранг испред заложнога права Опште Кредитне банке, јер је она молбу ради укњижења својих заложних права поднела румунској грун. власти пре молбе опште кредитне банке. Навела је, даље, да је грун. власт у Н. К., молби тужене ради исправке грун. стања удовољила, дајући, заложним правима тужене првенство испред заложних права тужитељице. Уток, које је Општа Кредитна банка поднела против решења грун. власти, Окружни је суд одбио, те је решење грун. власти постало правомоћно. Тражила је услед тога тужитељица, да суд изрекне, да заложно право Опште Кредитне банке у ранку претходи заложном праву тужене.

Апелациони суд, је одбијајући призив тужене, првостепену пресуду, којим је тужби удовољено, са разлогом потврдио. Уместан је онај део образложења првостепене пресуде, да румунске земљишнокњижне власти после припојења некретнина, на које су заложна права укњижена, нашој државној територији, већ нису биле власне, да услед замолбе заинтересованих лица спроводе на те некретнине grunt. уписе, јер је то право, по образовању наше државне територије, могло припадати само нашим судским властима.

Жалба тужене, према томе, да је Апелациони суд, потврђујући првостепену пресуду повредио правне прописе је неосновано, услед чега ју је ваљало одбити и тужену осудити да плати трошкове ревизионога поступка у смислу прописа §§ 543 и 508 Грађ. парн. пост.

Нови Сад, 26 јануара 1937 године.

213.

I. Накнада штете у једној своти може се досудити само онда, ако оштећена страна то захтева, а обавезана на отштету се овоме не противи. — II. Лица, која су овлашћена на отштету, не могу од кривца тражити више, него што им је погинули могао давати. — III. Удовици припада месечна рента до њезине преудаје. — IV. Осигурање повратних (периодичних) плаћања, путем парнице може се тражити, ако је наплата угрожена.

(Кс. у Новом Саду, Г. 705 934).

Ревизиону молбу тужене делимично уважава, пресуду призивног суда делимично преиначује и пресудом призивнога суда досуђену главницу снижава и то: за тужитељицу I реда уд. Б. В. од 400 динара на 300 динара месечно, а за тужитеље II, III и IV реда: млдб. А. Ф. и В. Б. од 200 динара на 150 динара месечно сваком, као и да је тужена дужна досуђену своту платити тужитељици I реда до њезине преудаје. У осталом делу ревизиону

молбу тужене одбија, а ревизионе трошкове међу парничним странкама узајамно укида.

Разлози: Тужена напада ревизионом молбом пресуду Апелационог суда којом је ова осуђена да плати годишњу ренту тужитељима, да ову осигура и да плати парничне и призивне трошкове.

Тужена у разлозима своје ревиз. молбе налази прву повреду Апелационог суда у томе, што су тужитељи тражили одштету у једној своти (150.000) динара а Апелациони суд је досудио месечну ренту; Апелациони суд није могао ништа друго досудити него што су тужитељи молили, па уколико се не може тужбеном захтеву удовољити, требало је тужбу одбити.

Ту нема никакве повреде, јер према сталној судској пракси накнада штете у једној своти може и досудити, само онда ако оштећена страна то захтева, а обавезна на одштету се овоме не противи. У конкретном случају тужена изричито се је противила да се накнада штете досуди у једној своти а пристала је (ред. бр 45) да плаћа месечну ренту и према томе правилно је поступио Апелациони суд када је тужитељима досудио месечну ренту, јер се штета има подмирити у месечној ренти. Жали се даље тужена да је Апелациони суд превисоко досудио месечну своту издржавања.

Ова жалба је деломично основана, јер је правно правило, да особе које су овлаштене на одштету (тужитељице) не могу тражити од кривца (туженог) више него што им је погинули био у стању давати. Према установљеном чињеничном стању по Апелационом суду, пок. отац односно муж тужитеља, зарађивао је месечно 1000 динара али целу ту своту није могао давати својој породици, већ је из те своте и самог себе издржавао и одевао, па је с тога Касациони суд нашао да досуђену месечну ренту по призивној пресуди снизи и то за удовицу од 400 динара на 300 динара а на децу од 200 на 150

динара месечно за свакога, укупно 750 динара месечно, јер је покојник за себе требао најмање динара 250.

Напада даље, тужена пресуду Апелационог суда за то што је Апелациони суд досудио удовици, тужиљи I реда уд. В. Б. месечну ренту доживотно. Ова је жалба основана, јер удовици припада месечна рента не доживотно већ до њезине преудаје, а преудајом ову губи, па је за то и у том погледу нападнута пресуда преиначена.

Жали се тужена још и за то што је Апелациони суд донео расположење у нападнутој пресуди, да се на некретнине тужене, за осигурање месечне ренте досуђене тужитељима, укњижи право залога.

Ова је жалба неоснована. Стална судска пракса усвојила је правило, да се и оваква периодична (месечна) плаћања могу осигурати ако је такво плаћање угрожено. У случају дакле угрожености (опасности) ово се осигурање може тражити, као што су тужитељи у конкретном случају и тражили. Дали постоји та опасност остављена је оцени суда, Апелациони суд је образложио постојање те угрожености (опасности) а то обзиром на тежину саме обавезе за тужену, наиме на обавезу издржавања више лица и кроз даљи низ година. У овом дакле случају исплата годишње ренте може да буде угрожена обзиром, како је речено — на величину (тежину) терета и на трајање, то је расположење Апелационог суда у погледу осигурања досуђене ренте основано и оправдано. Није се могла уважити жалба тужене ни у погледу парничких и призивних трошкова, јер је досуђивање тих трошкова по нижим судовима основано на законским прописима на које се нижи судови позивају и које су прописе правилно применили.

Ради горе наведених разлога било је пресуђено као у диспозитивном делу ове пресуде.

Расположење о ревиз. трошковима, који су међу странкама узајамно укинута, оснива се на прописима из §§ 543, 508 (§ 426) Грпп.

Нови Сад, 12 априла 1938 године.

214.

Речну пловидбу пред судовима заступа Државно правобраниоштво. (Кс. у Н Саду, Рек. 215-1937).

Ревизиони рекурс се не уважава нападнути закључак Апелационог суда одобрава.

Разлози: Позив за прво рочиште са Државну речну пловидбу Краљевине Југославије примио је њезин правни референт, а на рочиште је приступио опуномоћеник Државног правобраниоца.

Првостепени суд је стао на становиште, да Речну Пловидбу обзиром на чл. 9 Уредбе о организацији исте у вези са чл. 16 зак. о Државном Правобраниоштву пред судом заступа директор исте, па да ју стога Државно Правобраниоштво не може заступати без посебне пуномоћи са стране директора.

Но ипак је одбио предлог тужитеља да донесе пресуду због изостанка из разлога што туженој није од доставе позива до рочишта остављен најмањи рок од 15 дана по § 326 грпп.

Апелациони пак као рекурсни суд укинуо је овај закључак из разлога тога, да је првостепени суд, кад је на прво рочиште приступио, место позване Речне Пловилбе, државни правобранилац, требао према § 107 грпп. закључком позвати тужену по директору Речне Пловидбе, сматрајући такођер да Државно правобраниоштво није овлаштено по закону да заступа Речну Пловидбу.

Против II. степеног закључка поднео је ревизиони рекурс тужитељ и тражи, да се удовољи предлогу за изрицање пресуде због изостанка.

Касациони суд овај рекурс није могао уважити.

Истина је, да у чл. 9 Уредбе о организацији Речне Пловидбе од 28 марта 1926 односно у Уредби о изменама исте од 5 децембра 1934 стоји да Речну Пловидбу заступа директор пред судовима, властима и трећим лицима. Но овде се не мисли на оно заступање у парница-

ма, које је нормирано у § 128 грпп. већ на то да је директор претставник Пловидбе, чији изражај воље се има сматрати као воља саме установе. То се види нарочито из одредбе, да ју заступа „и пред трећим лицем“.

§ 128 грпп. одређује да за странке пред суд имају доћи адвокати као заступници. Ко ће пак место адвоката доћи за Државу и њене установе прописано је у посебним законима.

Речна Пловидба је државно добро.

По чл. 15 Закона о Државном Правобраниоштву за државу може подизати тужбе и на тужбе против државе давати одговоре само Државно Правобраниоштво у колико овим законом није што друго одређено, а те су изнимке да по § 16, остају на снази досадашњи прописи појединих закона, по којима су поједина надлежства и установе могле водити спорове у име државе, те да по § 10 истог закона пред средским судовима могу државу заступати шефови правних отсека или правни референти.

Да би и директор Речне Пловидбе, односно њезин правни референт могао водити парнице за државу и пред Окружним судом, то није у закону изречено.

Према томе, кад је на прво рочиште за Речну Пловиду дошао пуномоћник Државног правобраниоштва, онда нема места изрицању пресуде због изостанака, већ је требало одржати рочиште са опуномоћеником Државног Правобраниоштва, ако је иначе исти овлаштен да приступи за Правобраниоштво.

Како прво рочиште одржано није, то се има поново одредити.

Одлуке о трошковима правних лекова донеће се у коначној одлуци по § 153 грпп.

Нови Сад, 10 јуна 1938 године.

215.

Прописи §§-а 94—99 зак. чл. LIX:1881 меродавни су у погледу побијања таквих пресуда берзанских судова, које су донесене пре ступања на снагу §-а 5 Угрии. Реченица прва став. 1 §-а 5 Угрии: „прописи о берзанским изабраним судовима остају у важности“ не односе се на §§-а 94—99 горњег зак. чланка, него на прописе о раду и поступку берзанских судова.

(Кс. у Н. Саду, Рек. 145-1937)

Касациони суд услед рекурса туженога закључак рекурснога суда преиначује, приговор туженога због ненадлежности суда уважава и изриче да за решавање о жалби туженога против пресуде Берзанскога суда није стварно надлежан Средски суд у П. Жалбу туженога, предату Средском суду у П. одбацује.

Осуђује тужитеља да туженом, у року од 15 дана под претњом оврхе, плати 901 динар првостепених и 480 динара у име трошкова ревизионог рекурса.

Разлози: Тужени је напао жалбом пресуду изабраног суда Новосадске Продуктне и ефектне берзе којом је осуђен да плати 7479 динара и 20 пара главнице са прип. Жалбу је поднео Средском суду у П. Тужени је поднео приговор стварне ненадлежности суда, јер да се жалба којом се због ништавости побија пресуда изабраног суда има у смислу §-а 5 Уводног закона за грпп. поднети трговачком, односно Окружном суду, у чијем подручју изабрани суд има своје седиште, а то је ново-садски Окружни суд, као трговачки суд.

Првостепени суд је приговор надлежности уважио и жалбу као ненадлежном суду предату одбацио, док је рекурсни суд, Окружни суд у П., рекурс уважио и приговор ненадлежности одбио.

Жалба туженога да је Окружни суд повредио формално-правне прописе основана је. Погрешна је изрека Окружног суда да су прописи §§-а 94—99 зак. чл. LIX,

из год. 1881 меродавни за све жалбе којима се побијају пресуде изабраних берзанских судова, јер су у погледу побијања таквих пресуда они обавезни само за оне пресуде, које су берзански судови донели пре ступања на снагу §-а 5 Уводног закона за грађ. п. п. Како је у конкретном случају пресуда берзанског суда донесена 19 септембра 1936 године, то су за пресуђење стварне и месне надлежности суда коме се жалба има поднети меродавни прописи §-а 5 Уводног закона за грађ. п. п. Реченица прва ст. 1 §-а 5 Уводног закона да прописи о берзанским изабраним судовима остају у важности, не односи се на прописе §§-а 94—99 зак. чл. LIX из године 1881, како то Апелациони суд погрешно тумачи, него на прописе о раду и поступку берзанских судова, који нису исто што и прописи грађ. п. п. — Туженом који је са рекурсом успео, ваљало је досудити трошкове у првој и трећој инстанцији у смислу прописа §§-а 143 и 152 грађ. п. п.

Нови Сад, 8 јунија 1938 године.

216.

За штету проузроковану приликом пљачке, солидарно одговарају сви учесници у пљачки. Ово важи и за штету учињену општини. (Кс. у Н. Саду, Г. 971-1930.)

Касациони суд Б. Одељење услед ревизионе молбе тужитеља разрешава пресуду позивног суда и упућује тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Трошкове овог ревизионог поступка установљава за тужитеља у износу од 2200 динара за тужене заступане по дру Лб. Ш. 2010 динара, за туженог заступаног по дру Х. М. 2010— динара а за тужене заступане по дру К. Л. 2010 динара.

Разлози: Није спорно да је тужилачкој општини почињена штета за време преврата истодобно када су и многи приватници били опљачкани.

Касациони овај суд је већ у ранијим парницама

стално заузео стајалиште, да су за штету проузроковану приликом пљачке сви учесници солидарно одговорни.

Ово правило важи, како за штету учињену приватним лицима, тако и за штету почињену општини.

Према томе у овом је спору ради отштете потребно установити, да ли су тужени учествовали у почињењу штете цепањем и разбацањем покретних ствари наведених у тужби.

Није довољно таково сумарно установљење као што су то учинили нижи судови, наиме: да су тужени неки директно учествовали у уништавању, док су остали били присутни у маси људи која је уништавала. Надаље да није било могуће установити што је појединац из те гомиле радио и да нема тачнијих доказа о глави и коловођи покрета, већ је суд дужан за сваког туженог поименце установити да ли је имао учешћа у поништавању покретних ствари тужитеља или не, те каквог је учешћа имао, јер се без тога не може спор мериторно решити.

Приговори тужених да се тужба има одбити већ са тог разлога: 1) да је тужилачка општина путем намета накнадила штету, 2) да тужилачка управна општина постоји као самостална тек од 1920 године, 3) и да су уништене књиге заправо својина Државе, нису могли доћи у обзир: 1) јер ће убирањем утужене своте општински прирез бити мањи, те ће се тим путем становништву вратити одговарајући део приреза, 2) јер је установљено да је тужилачка општина сама сносила штету и 3) јер је административним путем већ установљено, да је набавка нових књига теретила општину.

У погледу вредности пак поништених књига, како се тужени нису жалили против односног установљења I ст. суда исто установљење је правомоћно.

Како дакле у пресуди позивног суда нема потребног стања ствари, ваљало је нападнуту пресуду у смислу 543 § а гр. п. п.-а разрешити, док се расположење у погледу ревизионих трошкова оснива на 508 § гпп-а.

Нови Сад, 30 августа 1934 године.

217.

Из прописа §§-а 23 и 70 Зпр. излази, да против закључка Апелационог суда о захтеву управитеља поравнања ради награде, нема места даљем правном леку, без обзира на то, да ли је закључком Апелационог суда повређен, преиначен или укинута закључак I. ст. суда.

(Сто Седморице у Загребу, Рек. 863-1938.)

Ревизијски рекурс се одбацује.

Образложење: Закључак другостепеног суда побија управитељ поравнања ревизијским рекурсом из разлога, јер да је протузаконито оно становиште тог суда, да се његова награда имаде одмјерити осим на темељу садржаја списка још и на темељу хронолошких и специфично састављеног рачуна о управи, ма да такав рачун не захтјева од управитеља поравнања нити Закон о принудном поравнању ван стечаја нити пак Уредба од 15 априла 1930 године, број 33480, о награди управитеља принудног поравнања ван стечаја.

Стога предлаже, да се закључак другостепеног суда преиначи и успостави закључак првостепеног суда.

У назначеној ствари уопће није допуштен ревизијски рекурс.

Из прописа §§ 23 и 70 Зпр. произлази наиме, да против закључка Апелационог суда о захтјеву управитеља поравнања ради награде нема даљег правног лијека без обзира на то, да ли је закључком Апелационог суда потврђен, преиначен или укинут закључак првостепеног суда.

Из тог разлога се је морао ревизијски рекурс управитеља поравнања одбацити као недопуштен.

У Загребу, дне 1 јуна 1938 године.

218.

I. Неваљан је уговор, који склопи шутор или старатељ у погледу некретнина, без одобрења сирочадског

стола, ако га малолетник после постигнутог пунолетства није одобрио. — II. Туженик који је пред позивним судом повукао своју прошушужду, тиме је изгубио право, да тражи ревизију пресуде позивног суда на тој основи, што суд није дао места прошушужби. — III. Проведеном нагодом створено грунтовно стање не може се преиначити, ако нагода није нападнута. — IV. Власником некретнине има се сматрати онај, који је у грунтовојници убележен као такав. — V. Грунт. власник по правилу може тражити издавање своје некретнине од свакога, чији се посед не оснива на чину самог власника. — VI. Онај, који је спорне некретнине узео у посед на основу склопљеног уговора, има се сматрати поштеним држаоцем све до уручења шужбе и само од уручења шужбе има платити измаклу корист.

(Кс. у Н. Саду, Г. 194-1922.)

Касациони Суд Б. Одељење у Новом Саду ревизиону молбу тужене странке одбија, док ревизионој молби тужитеља делимично места даје, те пресуду позивног суда у том смислу мења што туженика осуђује, да тужитељима у року од 15 дана под претњом принудног извршења у посед преда у целини некретнине уписане у grunt. улошку општине Ц. број 2674, А. II. редни број 1—2, топогр. број 6471-7 и 6472-3, даље, да исплати на име изостале користи на 1920 г. и то од 28 марта 1920 године по јутру и годишње 500 динара, а од 1921 године па све до дана предаје спорних некретнина по јутру и годишње 600 динара, најпосле 774 динара 54 паре делимичних парничких и 129 динара 68 пара делимичних позивних и 347 динара 86 пара делимичних ревизионих трошкова.

У осталим деловима ревизиону молбу тужитеља одбија и тужби у оном делу, који премаша досуђени део, не даје места.

Разлози: Тужени се жали у својој ревизионој молби, да је позивни суд са повредом материјално-правних

прописа осудио га на издавање $\frac{3}{8}$ спорних некретнина, јер по установљеном стању ствари Ј. А. као именовани тутор односно старатељ, овлаштен је био склопити купопродајни уговор и у име тужитеља, те тако овај је уговор пуноважан и за тужитеље, и ако није поднесен сирочадском столу на одобрење.

Тужитељи пак у својој ревизионој молби жале се, да је позивни суд повредио материјално право, а и из чињеница је извео очигледно погрешан закључак: јер истина, да је правно правило, да је грунт. власник овлаштен тражити државину својих некретнина само у том случају, ако није злонамерно поступио око стицања права власништва, ну у овом случају позивни је суд погрешно установио то, да су тужитељи у злој намери стекли своје искључиво право власништва.

По стању ствари, које је позивни суд установио, а које је установљење, као ненападнуто по §-у 534 Гпп. и у ревизионом поступку меродавно: 27 јануара 1917 године били су сувласници некретнина, уписаних у грунт. улошку број 524 општине П: Т. Д. рођ. И у $\frac{4}{8}$, а М. и К. И., те млдб. Ђ. и В. И. сваки по $\frac{1}{8}$. 27 јануара 1917 године су Т. Д. Н., К. И. и Ј. А., потоњи као тутор малодобних Ђ. и В. И., те као старатељ отсутног М. И. склопили купопродајни уговор с туженим, гласом којег су продали туженоме некретнине, уписане у гр. улошку број 524 општине П. под А. III. редни број 3. топогр. број 6471-5 у површини од 1 јутра 1545 кв. хв. и редни број 4 топогр. број 6472-2 у површини од једног јутра 1131 кв. хвати. Тужени је одма узео у државину те некретнине, и од тада их непрекидно ужива. Уговор није био поднесен сирочадском столу на одобрење, нити је грунтовно проведен. Тужитељи не признавајући ваљаност и важност уговора у погледу њиховог дела, јер је уговор склопљен без њиховог пристанка и одобрења надлежног сирочадског стола, позвали су туженика, да земљу поделе, на што тужени није хтео пристати. На

то се тужитељи, када су Ђ. и В. И. постали пунољетни, споразумеше са осталим сувласницима истих некретнина, са Т. Д. Н. и К. И., да укину имовинску заједницу, и на темељу тога споразума поделише некретнине тако, да су тужитељи на име своје $\frac{3}{8}$ добили парцеле под топ. бројем 6471-7 у површини од $1179\frac{3}{8}$ кв. хвати и под топогр. бројем 6172-3 у површини од $1024\frac{1}{8}$ кв. хвати. Овај део некретнина, као самосталне парцеле пренесене су у грун. уложак број 2674, а право власништва укњижено у корист тужитеља на равне делове.

По тачци 9. §. 113. зак. чл. из 1877 године тутор и старатељ дужни су изискати одобрење сирочадског стола гледе отуђивања имања малолетних, а по §-у 114 ХХ. зак. чл. из 1877 године неваљан је такав правни посао, који склопи тутор или старатељ без одобрења сирочадског стола. Како пак по горњем неспорном стању ствари, уговор сачињен 17 јануара 1917 године није поднесен надлежном сирочадском столу ради одобрења и како Апелациони Суд у својој пресуди није установио такве чињенице, из којих би се могло закључити, да су тужитељи после постигнутог пунолетства признали ваљаност склопљеног уговора, то је упитни правни посао, на који се тужена странка позива, по горњем правном пропису за тужитеље неваљан.

Жалба туженика у погледу ваљаности уговора дакле неоснована је. Исто тако је неоснована жалба туженика и у погледу протутужбе, јер пошто је тужени на расправи, одржаној пред позивним судом своју протутужбу повукао натраг, тиме је изгубио право, да тражи ревизију пресуде позивног суда на тој основи, што протутужбни није суд места дао.

Из ових разлога је ваљало ревизиону молбу тужене странке као неосновану одбити.

На супрот томе ревизиона молба тужитеља темељита је из ових разлога:

Тужени у току парнице није напао нагоду, коју су

гр. власници склопили у погледи укидања заједнице, а без тога не само да се не може преиначити provedеном нагодом створено грунтовно стање, већ се не може у обзир узети ни тај приговор туженика, да су тужитељи злонамерни. Касациони овај суд у осталом налази, да у овом случају не предлежи злонамерност тужитеља, јер тужени није навео, а још мање доказао такове чињенице, из којих би се с правом могло закључити, да су тужитељи у тој намери склопили уговор о укидању заједнице — који иначе могу само грунт. власници некретнина склопити — да туженика оштете или изиграју.

С обзиром пак на то, што се власником некретнина има сматрати онај, који је у грунтовници као такав у-бележен; и

с обзиром даље на то, што гр власник по правилу може тражити издавање своје некретнине од свакога, чији се посед не оснива на чину самога власника, то тужитељи као гр. власници имају права тражити државину спорне некретнине.

Призивни суд је дакле повредио правне прописе, када туженика није осудио на издавање целе спорне некретнине, ради чега је ваљало пресуду призивног суда у овом смислу делимично преиначити.

Из истог разлога је ваљало места дати тој молби тужитеља, да им се досуди измакла корист на целу спорну некретнину. Но будући је тужени спорне некретнине на основу склопљеног купопродајног уговора узео у посед, то се према томе има сматрати поштеним држаоцем све до уручења му овепредметне тужбе, а то је 27 март 1920 године, то је Касациони Суд туженика обвезао, да тужитељима плати измаклу корист само од 27 марта 1920 године, па све до предаје некретнина, као што су то и иначе тужитељи у својој тужби тражили. Количину измакле користи ревизиони суд је установио према ненападнутом установљењу Апелационог Суда.

Како су дакле тужитељи само делом успели са сво-

јом тужбом ваљало је туженика према §-у 543, 508 и 426 Гпп. осудити на сношење делимичних трошкова.

Нови Сад, 10 октробра 1922 године.

219.

Кад је акцептант, дакле главни менични дужник, чија је обавеза безусловна, успео да делимично умањи дуг, проистичући из меничног платног налога, онда његов успех неминовно има да користи и осталим самокупним дужницима, па и ако се приговором нису послушили.

(Велики суд Подгорица, Бр. 280-1936.)

Уважава се незадовољство, а простепена пресуда поништава.

Одбија се тужба примљена у Окружном суду у П. 18 априла 1935 под бр. 1194 те је тужитељ дужан накнадити туженој парничне трошкове од Динара 1280— у року од 14 дана и под пријетњом извршења.

Разлози: Из списка под арх. озн. IV-1932-1223 утврђује се:

а) да је П. банка као ималац мјенице од динара 12280 трансирана 20 јула 1929 године са роком доспјећа 25 новембра 1932 изискала протест 26 и. мј. и овога дана извијестила о томе препорученим писмом акцептанта В. В., трансанта М. Т. и ремитента Л. Ј.;

б) да је против свих ових лица издат у корист имаоца мјенични платни налог под бројем 8165 од 14 децембра 1932 године који је ремитенту достављен 22 истог мјесеца;

в) да је акцептант поднио под бројем 137 од 12 јануара 1933 године приговор о непримљеној валути истичући да је непосредно од имаоца мјенице примио у зајам 40 обвезница ратне штете давши му за јемство бланко мјеницу коју је овај против-уговорно попунио, протестирао и утужио;

г) да је пресудом број 137 од 29 априла 1933 го-

дине дјелимично преиначен мјенични платни излог у корист акцептанта и то како у погледу мјеничне главнице са каматом и провизијом, тако и у погледу накнаде парничног трошка.

Тужбом под бр. 1194 од 18 априла 1935 тражио је ремитент да се дозволи обнова поступка у горњем мјеничном предмету и да се мјенични платни налог стави ван снаге било сасвим било дјелимично као и за акцептанта. У образложењу тражења истакнуто је, да је тужитељ за чињенице под б) и г) дознао тек 19 марта 1935 кад му је извршна власт тражила намир дуга из мјеничног платног налога (под б) и да доказе о томе прије није могао ни знати ни наћи.

Из чињеничког стања изложеног под а) до г) слиједи да о једном истом самокупном дугу проистичућем из једног истог правног основа, између истих самокупних дужника и истог дужитеља-постоје двије различите правоснажне исправе, које правно не могу да коегзистирају. У конкретном случају не може бити већи дуг за једног самокупног дужника него ли за другог, па кад је акцептант-дакле, главни мјенични дужник чија је обавеза безусловна по §§ 1/4 и 27 мјеничног закона, — успио да дјелимично умањи дуг проистичући из мјеничног платног налога, то његов успјех неминовно има да користи и осталим самокупним дужницима, па и ако се приговором нијесу послужили (§ 46 мјеничног зак. у в. чл. 556 562 ОИЗ). Ови, наиме, могу да заштите своја права било прејудицијалном тужбом по чл 52 ГСП. било опозиционом тужбом по чл 325 истог закона, према томе да ли је или није започет извршни поступак. У оваквим приликама нема мјеста обновној тужби, а и кад би га било, у конкретном случају нијесу се испунили услови из чл. 191 и 193 ГСП. Сваки иоле пажљив домаћин, а поготово тужитељ, који је по занимању трговац, могао је при самом потписивању мјенице (20 јула 1929) знати право стање ствари. Свакако ово је могао сазнати течајем вре-

мена протеклог од нотификације протеста до доставе платног мјеничног налога па и касније чак до правоснажности истога (од 26 новембра 1932 до 22 децембра 1932 односно до закључно 5 јануара 1933 године.)

На основу изложеног и прописа чл. 171 и 176 ГСП. ријешено је као у диспозитиву.

Ријешење о парничном трошку оснива се на чл. 17 и 21 ГСП., а исти је одмјерен по привременом правилнику о наградама адвоката и то: за информације динара 100, за регистровање, утрошени материјал и евиденцију динара 30, за један приступ на рочиште пуномоћника тужене адвоката Г. В. динара 550.— и за незадовољство с таксом динара 600. Награда није увећана према § 10 т. 1 правилника, како је то незадовољство тражено, јер је ово мјенични спор, а одмјерена је по § 9, а не § 8 обзиром на захтјев незадовољства.

Подгорица, 2 марта 1936 године

220.

Тужба општинског писара ради исплате његових припадљивости, административним путем већ установљених, спада пред редовни суд.

(Кс. у Н. Саду, Рек. 190-1936)

Ревизиони рекурс тужитеља се уважава и нападнути закључак укида.

Разлози: Нападнутим закључком Окружни суд је првостепену пресуду укинуо на основу § 571 тач. 6 гр. п. п. јер да тужбени захтев не спада пред редован суд, будући да се овде ради о питању постојања или непостојања тужитељеве плате.

Овај закључак напада тужитељ ревизионим рекурсом из разлога, јер да се у овој парници не ради о ничим другим, већ само о томе, да се тужена пресуди, да му плати правоћно већ установљену плату.

Жалба је основана.

Тужитељ је већ у тужби прикључио препис решења средског начелника у Дарди од 18 октобра 1935 године број 8536-35, којим је постављен за писара код тужене општине.

Затим је прикључио и решење истог средског начелства од 6 децембра 1935 године број 9935-35 у којем се каже, да се писару имаде исплатити плата која је предвиђена и у буџету.

Не тражи, дакле тужитељ у тужби да суд тек устављава, да ли је он код општине правоваљано намештен и да ли је општина обвезана да му плату исплаћује и колико, него се овде ради о томе, да суд општину пресуди, да, тужитељу као намештенику исплати већ доспеле износе месечне плате, а све друго према тужитељеву излагању већ су решиле управне власти.

Како је за истакнути захтев тужитељев надлежан редован суд, то је Касациони суд морао ревизиони рекурс тужитеља уважити и нападути закључак укинати.

Услед тога има призивни суд донети одлуку у меритуму ствари, у којој ће бити решено и питање ко ће сносити трошак ревизионог поступка.

Нови Сад, 17 априла 1937 године.

221.

Уписи у земљишне књиге допуштени су једино против онога, који је у време поднесене молбе у земљишној књизи уписан као власник земљишта.

(Кс. у Н. Саду, Рек. 232-1936).

Касациони суд рекурсу оврховитеља места даје, нападути закључак Окружног суда преиначује и закључак првостепеног суда одржава на снази.

Осуђује Државни Ерар да плати оврховитељу на име рекурсног трошка 236 (двестотине тридесет и шест) динара у року од 15 дана под теретом оврхе.

Разлози: Требало је рекурсу места дати и нападути закључак преиначити.

Жалиоц је тражио укњижбу извршног заложног права на некретнине С. Б. и К. Б. Према 21 §-у Зак. о земљ. књигама уписи допуштени су једино против онога који је у време поднесене молбе у земљ. књизи уписан као власник земљишта. А како су горе именовани у времену када је жалиоцава молба стигла земљ. књижном суду, били власници некретнина, то је I степ. суд правилно поступио када је одредио укњижбу извршног заложног права на њихове некретнине, јер је према 103 §-у истога закона за просуђивање о дотичној молби, меродаван тренутак, кад која молба стигне земљишно-књижном суду. Правило је да се две молбе не могу спајати, нити се ова молба може решити према подацима једне друге молбе.

У овом случају Држ. Ерар у заступству Општине Г. напада укњижбу права власништва у корист С. В. и К. Б. Код решавања те молбе, решаваће суд и о томе да ли се са брисањем права власништва горе именованих могу брисати и сва права која су треће особе међувремено стекли на њихове некретнине, или ће требати молиоца према трећим особама упутити на парницу.

У Новом Саду, 11 децембра 1938 године.

222.

I. Ванбрачни однос је трајно стање, према томе шестомесечна застара за покретање бракоразводне парнице, не почиње тећи док траје ванбрачни однос. — II. У недостатку протужбе није од важности, да ли је противна страна крива за одвојено живљење.

(Кс. у Н. Саду, Г. 254-1935).

Касациони суд ревизиону молбу тужене одбија и осуђује ју да тужитељу у руке правозаступника му, плати у року од 15 дана под претњом оврхе 850 дин. (осам стотина и педесет динара) ревизионих трошкова.

Разлози: Није основана ревизиона жалба тужене да

је Апелациони суд, потврђујући пресуду првостепенога суда којом је тужби тужитељевој места дато, и брак разведен из кривице тужене на основу а.) т. Закона о браку, повредио правне прописе.

Апелациони суд је, без повреде процесуално-правних прописа, установио, да је тужена живела у ванбрачном односу не само пре предаје тужбе на две године, него и у време предаје тужбе. Како је живљење у ванбрачном односу једно трајно стање, умесно је изрекао Апелациони суд да шестомесечна застара није могла бити довршена наком истека шест месеци, пошто је тужитељ за тај бракоразводни разлог сазнао, него да је он постојао и у време предаје тужбе, јер је тужена, према установљењу Апелационог суда и у то време живела у ванбрачном односу. Да ли је, пак, тужитељ крив за одвојен живот када већ једном постоји кривица тужене, није од важности за решење питања о разводу брака, јер тужена противтужбу није дигла, а није тражила ни да се тужитељ прогласи кривим.

Како тужена са ревизионом молбом није успела ваљало ју је осудити да плати трошкове ревизионога поступка у см. §§ 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, 17 септембра 1935 године.

223.

Решавање о обавези деде за издржавање унука, спада у делокруг редовних судова.

(Кс. у Новом Саду, Рек. 169-1936.)

Рекурс П. Д. не уважава, а поводом рекурса П. В. побијани закључак Окружног суда као рекурсног суда преиначује тако, да се молба П. М. у погледу тражења издржавања од П. В. уступа надлежном редовном суду.

Обавезује тужитељицу да плати П. В. у име рекурсних трошкова у року од 15 дана под претњом принудног извршења своту од 412 динара словом четири стотине дванаест динара.

Разлози: Рекурс Д. П. је ваљало као неоснован одбити, јер је тужитељица поднела молбу којом тражи издржавање млдб. Ј. 23 октобра 1935 надлежном Сирочадском столу када по установљењу Окружног суда, бракоразводна парница између родитеља још није била у току, па је стога у смислу § 21 зак. чл. LIV из 1912 године надпежан Сирочадски сто, без обзира на ту околност када је била расправа одржана код Сирочадског стола.

Молбу тужитељице пак, уколико се односи на тражење да се на издржавање обвезе П. В. деда малодобне Ј., ваљало је на основу § 2 бр. 1 Закона о ванпарничном поступку у вези ст. 1 § 46 Уводног закона за зак. о судском ванпарничном поступку уступити редовном суду на надлежност, јер према цитираном § 46-ом „данашњи сирочадски столови вршиће послове старатељске власти у *досадашњем делокругу*“, а решавања о обавези деде за издржавање унука, по досадашњим прописима није спадало у делокруг сирочадских столова, већ у делокруг редовних судова — стога се одредбе ст. 2 § 264 Закона о ванпарничном поступку у конкретном случају не могу применити.

Расположење у погледу рекурсних трошкова оснива се на ст. 4 § 20 Закона о ванпарничном поступку.

Нови Сад, 26 јуна 1937 године.

224.

По сталној судској пракси код извршења спроведеног по службеној дужности, оно сазнање о инволвенцији извршеника, до кога дође судски извршитељ приликом спровођења извршења, има се сматрати, као да га је стекао сам шражилац извршења.

(Кс. у Н. Саду, Г. II. 541-1933)

*

Стална судска пракса Види: XVIII 75.

225.

*Из околности, да је тужена после тужбе тужи-
шељеве поведене на основу §-а 77 тач. а) закона о брач-
ном праву, пошто се уверила, да тужитељ не ће с њом
да живи, подигла проуутужбу на основу тач. а) §-а 80
споменитог закона, не може се извести закључак, да ње-
зин повратак, поводом судског позива, није био озбиљан.*

(Кс. у Н. Саду, Г. II. 929-934).

226.

*У смислу § 325 Скри правни се лек може изјави-
ти усмено код суда у записник или писменим поднеском
суду, чија се одлука побија т. ј. на два начина: или усме-
но у записник или писмено за три дана. То пак значи,
да, ако је правни лек изјављен усмено у записник, не мо-
же се исти касније надопунити или проширити, јер се
сматра, да је странка изјавом правног лека на записник,
исцрпила своје право, па зато не може накнадним под-
неском проширити већ изјављену ревизију и прећи на но-
ве повреде закона, јер се сматра, да се од њих одрекла.
Зато је Касациони суд ревизију због повреде формалног
закона из § 336 бр. 4 5 6 и 10 Скри. као закашњену од-
бацио на основу § 345 бр 1 у вези са § 341 бр. 1.*

(Кс. у Н. Саду, Кре. 365-937).

227.

*I. Ако мужа његов пасторак физички избаци из за-
једничког стана, тада је жена дужна да иде за својим
мужем на место његовог новог пребивања, а ако то не
чини, она се има сматрати као такова, која је свога
мужа немарно и бесправно напустила, ако тек не докаже,
да је имала основана разлога, да не следи свога мужа.
— II. Онај брачни друг који живи у дивљем браку, нема
права тражити разрешење брака на основу тач. а.) §-а 77*

Нове књиге:

Под Уредништвом Дра Нике Игњатовића, касационог су-
дије у Новом Саду, изашла је из штампе свеска 1 Мале збир-
ке судске праксе, у којој је саопштена:

„Судска пракса из области брачног права и поступка у брачним парницама“

Ова се књига може добити код Уредништва овог листа,
а стаје 13 динара*).

Као свеска 2 ове Збирке изићиће: „Судска пракса из
брачно-имовнога права“.

Уредништво „Збирке“ НОВИ САД

Илије Огњавића улица број 18.
Тел. 24—98 Чек. рач. 51.660.

Др. Бертолд Ајзнер: Сукоб покрајинских (локалних) за-
кона о питању истраживања ванбрачног детета.

Др. Бертолд Ајзнер: Како да се у новом грађанском
законику уреди правни положај ванбрачне деце.

*) О горњој књижици „Мјесећник“ орган правничког дру-
штва у Загребу, пише: „У овој свесци „Мале збирке судске
праксе“ сакупио је писац 173 решења Касационог суда у Но-
вом Саду, из материјалног и формалног брачног права. Ово-
лики број решења на самих 44 страница (јер без мотивације)
пружа врло корисно смерницу свакоме војвођанском практи-
чару, а бит ће од интереса и за правнике на осталим правним
подручјима“.

ИВ. Ј. СР/345